

Ecclesiae secundū Archi. in d. s. hoc ius, & Alber. in d. auctē. hoc ius, quod intelligere iuxta distinctionē p̄ecedentē, nā si non oporteret ex hoc distrahi mobilia pretiosa vel immobilia: teneret talis cōfessio & facit ad hoc quod not. Bar. in l. si forte ff. de Castrē. pecul. extēde etiam & si mutuum sit gratuitum sine usuris, vt est de mente docto. in l. i. C. si

aduersus credito. vbi Salicē. & quia lex ista & alia iura generaliter loquunt & in distincē, & in hoc etiā inclinat Ioann. de Inno. in c. i. de deposito. col. 8. licet ibi rese rat aliquos se tientes aliud, sed tene quod dixi, quia ista l. partitæ intel ligī nō potest de mutuo fe neratitio: nā reprobate sūt usuræ p̄ istas partitarū. ll. si cut per ius diuinum & canonicum, vnde licet doct.

cōmuniter velint quod lex. i. C. si aduersus credito. intelligat de mu tuo feneratitio tamen secundū hanc. l. tu tene, quod dixi, tam in ecclēsia quā in minorē & in aliis hic positis, & an dispositio hui. l. habeat locū in cōtractu emptiōis in nito cōecclēsia. seu in alio cōtractu p̄ter mutuū. vi. l. Inno. q̄ nō & ibi Abb. in c. i. de depo. Bal. Bar. & alii in d. auct. hoc ius porrectū & ista dicit cōem opinio. Deci? consi. 36. col. 4. & tenet etiā Paul. de Cast. in d. l. ciuitas. licet cōtrariū tenet Cardi. i. cle. i. q. 30. de reb⁹ ecclē. Ale. cōsi. 4. circa finē. vo. 3. vi. j. ea. l. in glo. fi.

a ¶ Del Rey. Nota bene quia non ita reperies expressum de iure com muni. & nimirum, quia cum bona regni regantur per administratores, gaudet Rex priuilegio minoris. l. fi. titu. fina. parti. 6.

b ¶ Al menor. Adde. l. i. C. si aduersus credito. & l. i. C. q̄n ex fact. tuto. & idem dic in ciuitate: vt in ista lege colligit, & in l. ciuitas. ff. si cert. pet. vbi & glo. quod idem de omnib⁹ collegiis & intellige, vt ibi per Bar. Bal. & Alexand.

c ¶ Poder. Facit l. habebat in pri. ff. de exercito. & not. Bar. i. d. l. ciuitas.

d ¶ O villa. Quid si mutuū factum fuit ipsi ciuitati vel cōlegio Decurionum, quod representat vniuersitatem iuxta not. per glo. C. quā sit lon. consu. in rubrica, vel de mandato ipsius ciuitatis seu habēti mandatum à ciuitate ad recipiendū mutuū Bar. in d. l. ciuitas quem cōiter doctores sequunt, tenet quod tūc obligabitur ciuitas, & tenebitur & si creditor non probet versum in vtilitatem ciuitatis. Mōetur quia sicut ciuitas obligatur delinquēdo, vt in l. metū. §. animad uertendum. ff. quod metus causa, sic & cōtrahendo: quia & ciuitas, cūm habeat potestate legis condende, potest facere legem quam vult in alienatione rerum suarū. l. prohibere. §. planē. ff. quod vi aut clam & sic talis contractus habebit vim legis. l. Cæsar. ff. de publica. l. pe. C. de dona. inter virum & vxo. & ista. l. nostra non videtur huic dicto obstat. Ino ipsa loquitur, quando aliquis recipit mutuū no mine ciuitatis, non si ciuitas ipsa recipiat, vel de mandato eius recipiatur. Bene tamen verum est, quod si ciuitas sit lēsa, quia pretium nō fuit conuersum in eius vtilitatem, quod potest petere in integrū restitutionem: & tunc nisi creditor probet pecuniam fuisse veram in vtilitatem ciuitatis, non tenebitur petita restitutione, secundum docto. in d. l. ciuitas. signanter per Alexan. & probatur, in l. i. & 2. C. si aduersus credito. forte tamen potest dici quod in ciuitatibus isti⁹ regni non practicabitur istud dictum Bar. cum non sint liberae ciuitates, prout sunt ciuitates Italiæ, de quibus loquitur Barto. quā habent potestatem l. condendæ. Ino sine auctoritate & confirmatione regia nulla possunt condere statuta, vt habetur in volumine pragma. in capitulis correctorum, & solus Rex in isto regno potest condere legem, vt in l. 8. titu. i. parti. i. vnde non esset necessaria ciuitati petitio restitutionis, & si non probaretur à creditore in eius vutilitatem versum, non teneretur, & certe etiam in terminis iuris communis nō videat verum dictū Bar. distinguētis, an recipiat ciuitas vel ei⁹ ad-

ministrator, cum militet eadem ratio ex quo vniuersitas ciuium regitur per decuriones & alios maxime, quia fundamenta Barto. non sunt vrgentia & eis respondent moderni, vt tradit Alexan. in dicta l. ciuitas. Cogita & adde quod & similiter debitor ciuitatis, qui soluit thesaurario cōmunis, tenetur probare versum esse in vtilitatem ciuitatis, alias non liberatur vid. l. vnicam C. de solu. & libera. debito. ciuil. li. ii.

¶ En sup. nō ergo sufficiet probare instā tem necessitatē: nisi & probet in vutilitatem ecclesiæ regis ciuitatis vel minoris fuisse versum quā fuit opinio, glo. in. §. si vero quis in auctē. de aliena. & emphī. colla. 9. super verbo proferunt & approbatur cōmuniter secū dum Iaso. in dict. l. ciuitas,

que si pudiere prouar, el que lo presto a la eglesia, o alguno que lo rescibiese en nome del Rey, o de alguna cibdad, o villa, d o a ome que fuese de menor edad, que en aquella sazon que gelo presto era en tan grand premia, que lo auia muy grand menester, e que entro en su pro: e que vale tal prueua, para cobrar la cosa q̄ fuese prestada.

¶ Ley. IIII. Del prestamo que es hecho a los hijos que son en poder de su padre, o de su abuelo. l. Duen. in Reg. 369. A. p.

I demientra, que estouiere el hijo, o el nieto, en poder del padre, o de su abuelo, tomare prestado, f de otro sin mādado de aq̄l ē cuyo poder esta nō

neq; intelligas quod ista l. velit quod sit necesse probare ista duo simul, scilicet quod instabat necessitas, & quod pecunia fuit vtilis, q̄ sufficit vltimum: sed voluit hæc l. vt non esset sufficiens probatio, si primum tantum probaretur, vel dic quod si creditor probet de necessitate instanti, & quod post mutuum à se factum ecclesia vel ali⁹ ex istis consecutus est liberationem ab illa necessitate, licet non probetur, ita clarè quod ex pecunia mutuata fuit subuentum tali necessitatī, sufficiet: nam ratione proximitatis temporis præsumitur quod de illa pecunia se liberauit, vel prædia comparauit. l. si ventri. §. fi. ff. de priuileg. credito. & tenet Ange. in d. auct. in. §. hoc etiam col. 2. ad fi. & Alberi. qui alleg. Azo. in auct. hoc ius porrectū col. 3. C. de sacro san. ecclē. & quod habet in l. fi. ff. de exercito. procedit in suo casu, ppter vtilitatem nauigantium, & illo casu sufficit probare instantem necessitatē etiam in istis priuilegiatis secundum Bal. in rubr. C. de exercito. co. pe. & Ang. in d. §. hoc etiā & Iaso. i. d. l. ciuitas co. fi. licet Alexā. ibi voluit etiā hoc casu solā probationē instatī necessitatē non sufficeret, & aduerte q̄ in mutuo & deposito est ista specialitas, vt requiratur ita exacta probatio, in aliis vero contractibus non requiret, vt dixi. §. eod. in gl. super verbo a la eglesia. Requireretur tamē probatio instantis necessitatis & sic aliquæ cōiecturæ de versione in vutilitatem secundum Inno. in c. i. de depo. quem sic declarat & intelligit Ange. in d. §. hoc etiā col. fi. & Pau. de Cast. cōsi. 2. volu. i. incipit vilis omnib⁹ ad fi. pe. col. versi. neq; obstat, & sic cōcordari possunt opiniones de quibus dixi in d. glo. 6. facit etiam ad hoc quod habet in l. 8. tit. 3. infra eadem parti. & an requiratur, quod ista vtilitas duret, vel an sufficiat quod vtiliter sit gestum, licet non duret vtilitas, vi de Inno. & Abb. in c. quod quibusdam, de fideiuso. & Ange. in d. §. hoc etiam, & satis videtur in ista l. probari quod sufficiat, si à principio fuit vtile, licet non duret, cum dicit, entro en su pro, sed intellige, vt per Inno. vbi suprà, & Abb. ibi col. pe. vbi exēplificat quando particularis de ecclesia recepit mutuum quod cōnuertit in necessaria alimenta ministrorum ecclesiæ, nam licet non duret hæc vtilitas nihilominus ecclesia est locupletior: quia si non haberet pecuniam mutuatam expendisset de suo, vide Alber. in d. auct. hoc ius porrectū. col. 3. versi. consuevit queri.

¶ Lex. 4.

* Non tenetur parentis soluere mutuum factum liberis in eius potestate constitutis, neq; ipsi liberi, nec eorum fideiussores tenentur. Si tamen ipsi liberi soluerint de aliis quam de parentum bonis, tenebit solutio, neq; parentis potest id prohibere, qui tamen negavit se filiumfamilias, vel exercens publicum officium, vel mercantiam, aut artificium, vel militiam: tenetur ex mutuo, vt parentfamilias. h. d.

f ¶ Prestado. Intellige de mutuo pecunia, vt in l. prima. ff. ad Macedo. vel de mutuo frumenti, vel aliarū rerū consistētiū in numero, pōdere,

Quinta partida A 3

In nobis
et l. tit.
6. lib. 2. et
L 8. tit. i. lib.

3

Ad l. C. et ff. ad ma